

UNIVERSITÉS DE PARIS
BIBLIOTHÈQUE DE LA SORBONNE

13, RUE DE LA SORBONNE - 75257 PARIS CEDEX 05
TEL : 01 40 46 30 27 - FAX : 01 40 46 30 44

Inv.

SIGB

Sib11

SU

Cote

U 60 in - 4

1153755617

~~D. X. 60~~

V. 60

in 42

~~100. M 8. 83~~

Table des Matieres contenues dans ce volume

1041

Pages

1. Salutare admodum capiti munimentum quod vulgo
dicitur Calota, Carmen a Carole Morello Collegii
Remensis Primario. 1ere
2. In Secundum Rectoratum Petri Lalesmans extem-
porale Subitarum. Carmen a Joa Godouin humanitatis
professore in Cardinalitio 9
3. Illustrissimo Domino de Vignerod abbati Richelieu
Philosophia lauream Schola Sorbona plessae
gratulatur, Carmen à Petro Lenglet Rhetorica
in plessae professore 17
4. Namurcum expugnatum ex gallico Nicolai
Despreaux. Carmen à Petro Lenglet 25
5. Ad Musam cum Josephus Juvencius poetas invitaret
ad gratulandum ecclesiae parisiensi de novo Pastore
ode à Petro Lenglet 33
6. Serenissimo Delphino Carmen à Petro Lenglet 37
7. Illustrissimo Cancellario Soteria à Petro Lenglet 43
8. Ludovico Magna Victori pacifico Carmen à Petro Lenglet 49
9. Serenissimo abbati à Lotbaringia Carmen a Marc. am-
hersan Rhetorica in Plessae professore 51
10. Ad Clarissimum virum Gobinet gratulatio a Marc. am-
hersan Rhetorica in plessae professore 79

- 11 Ludovico Magno ob haeresim profligatam carmen
a D. Billard professore tertiae classis in Plessae 87
- 12 Serenissimi Burgundiae Ducis Genethliacum carmen
a D. Billard 97
- 13 In obitum Caroli Gobinet Plessaei moderatoris Epi-
scedum a C. Rollin Rhetore in Plessae 105
- 14 Camillo Le Tellier de Louvois in Tabulam ab eo Regi
dedicatam carmen a C. Rollin 113
- 15 A Mr. Labbe de Louvois Sur la Fhesse qu'il a dediee
au Roy. Imitation des vers latin de Mr. Rollin
par Mr. Brosquillon 127
- 16 Parisina Urbis Laus cum Panegyricum Ludovico
magno dicturus esset Rector. ode a Car. Rollin 137
- 17 Vigilantissimo Gymnasiarcha Carolo Gobinet
Gratulatio a Plessaei juventute 141
- 18 In festum Caroli Gobinet ode a Joanne Le Comte
Prellovaes 145
- 19 Nobilissimo juveni de la Marteliere carmen ab
Adriano Lombart Socio harcuriano 199
- 20 Ad Illustrissimum Abbatem Costlogon ode a B. Collot
humanitatis professore in Plessae 153
- 21 Laeme Latin de Mr. de Santeuil pour le Roy traduit
par Mr. Le Noble 157
- 22 Plutonis Castellii fatum ad Serenissimum an illius
Principem postrema verba carmen a Santolio 171

- 23 In funere Hieronimi Peletorij Santolij Lacryma. 175
- 24 Victorinus undecatus. 179
- 25 Pro felicibus et pijs Ludovici magni Armis auxilia
pennicaria oblata a burgundis comitijs Carmen
a Santolio. 183
- Traduction en vers françois. 185
- 26 Serenissimo principi de la Tremoille ode a Joanne
Dupuis Tertio classis professore in Magaruno. 187
- 27 Illustrissimo viro Daguesseau Carmen a Joa Dupuis. 191
- 28 Jullipa. L. D. M. Lras. 195
- 29 Illustrissimo viro Guidoni fagon Christianissime
Regis Medico Carmen a fr. Phi Lalouette Doct Sorb. 197
- 30 Ad Serenissimum burgundia Ducem Carmen
à fr. Guerin Rhetore in Bellovaco. 201
- 31 Ad Philippum V. hispania Regem Delatum Ode
a fr Guerin. Rhetorica professore in Dormano bellovaco. 205
- 32 Academia Parisiensi ode à fr. Guerin. 209
- 33 ^{la même pièce} Ad Musam Historie Præsidentem ode à fr. Guerin. 217
- 34 Illustrissimo viro Joa. ant. de Mesmes ode fr Guerin. 221.
- 35 Ludovico Marlicum ode à fr Boutard Traduite
en vers françois par Mr. Lerault de l'academie. 225
- 37 Ode In Equestrem Italiam Ludovico magno positam
in Urbe. a fr. Boutard. traduite en vers françois
par Mr. De Bellocq Vales de la Chambre du Roy. 341

- 38 Ad illustrissimum Ecclesie Principem Dionisium
fr. Boulhillier Trecentium Episcopum odis in cassina
de celo facta Ruinas dolentem ode a fr. Boutsard. 355
- 39 Cum Illustrissimus abbas de Joyeuse in Plessae
Philosophia Laurea donaretur Carmen ab hieronimo
fr. Pillon 361
- 40 Castra compendiosa Carmen ab hier. fr. Pillon 365
- 41 Illustrissimo abbati de harcourt Carmen a Jacobo
Lienud humanitatis professore in harcurio 371
- 42 Philippo borbomo hispaniarum Regi Carmen ab
hier. fr. Pillon baccalaureo Theologo 375
- 43 Nobilissimo Abbati Brunet de Rancz Carmen ab
hier fr. Pillon Sanquitiniaco 379
- 44 Invitatio ad Illustrissimum Ducem de Beausillier
ut in Plessae adesse velit Carmen a fr. Pillon 383
- 45 Ludovico magno cum ei Praefectus Urbis et Adiles
Statuam Equestrem erigerent Carmen a fr. Pillon 387
- 46 Benigno Prosuet Meldensi Episcopo Carmen a Pillon 393
- 47 Traduction de l'ode Seculaire adresee au Pape
Innocent XII par francois Boutsard. de M^r. Moreau
de Mautour auditeur de comptes 395
- 48 Serenissimo principi Tolosatum Comiti ode Latine
et Gallie a D. Danches 405
- 49 Ad Canonium Ecclesiae S^{ti} Quintini Carmen a
Sansolio Victorino 413
- 50 Nobilissimo adolescenti de Tallard ode a Danches Traduite
en vers francois par R. M^r. N. 417

- 1 Illustrissimo abbati de Guisard Carmen à D. Danthes. 486
 Monitum ad Lectorem 431
- 2 Elogium Nicolai Lavillon Episcopi Alectensis 432
- 3 Excelso viro Prouespero Galliarum Cancellario Maufolani 435
- 4 Ad Illustrissimum Ducem de Beauvillier Carmen
 a P. Grenan humanitatis professore in harenisio 443
- 5 Jacobo III. Magnae Britanniae Regi ode à P.
 Grenan 447
- 6 Serenissimo principi de Rohan Episcopo Fiberniensi
 ode a P. Grenan 451
- 7 Epistola Nicolai Boileau Despreaux ad suos versus
 e Gallico in Latinum translata a P. Grenan 455
- 8 Illustrissimo viro Michaeli de Camillard rerum
 gallicarum administro ode a P. Grenan 471
- 9 Galliae ad hispaniam Epistola in obitum Delphini
 quem sex dies consecuta est mors Delphini Carmen
 a P. Grenan 475
- 10 Eminentissimo Cardinali de Noailles Parisienti
 archiepiscopo ode à P. Grenan 479
- 11 Illustrissimo abbati Colbert de Maulevrier Carmen 483
- 12 Illustrissimo adolescenti Nicolao Lud. de Prailleur
 Carmen a fr. Car du Moulin juris auditor 487
- 13 Illustrissimo abbati de Lionne Priori ffr. maximi
 a campis ode ab. h. Prevost 491
- 14 Eloquentia Expostulatio Carmen à Viel 495
- 15 Ludovico Magno ode a Petro Rillet Rhet. Prof. in Leffeo 499

- 66 Sophia ad Artes ode a Pietro Brillet Rhetoricae
Professore in Collegio Sorbonae Plessae 303
- 67 Artes ad Sophiam ode a Pietro Brillet 307
- 68 De Amore Gallorum in Ludovicum Magnum
Carmen a J. Minet 311
- 69 Gallia ad Hispaniam Epistola heroica Cum Petrus
vel Ludovico magno et Gallis natum Aemoricus
Ducem gratularetur Carmen a M. Dumetnil 315
- 70 Hispania ad Galliam Epistola consolatoria cum Petrus
vel Ludovico magno panegyricum diceret a Dumetnil 319
- 71 Ad clarissimum virum Marchionem Davarai Carmen
a Joanne C. Tardz 323
- 72 Reverendo Patri Le Jay à Jov. Tardz ode 327
- 73 Jacobo III. magno Britanniae Regi a Pat. S. John
hibernus 331
- + 74 Illustrissimi viri Josephi de Rosa et Mariae
Drumond Epitalamium a Pat. St John 335
- 75 Serenissima Principi Mariae Stuartae Carmen
a Pat. St John 339
- 76 Veneri heros seu Dux de Barwick Carmen a Pat. St John 343
- 77 Nobilissimo Abbati de la Roche-foucauld. ode 347
- 78 Nobilissimo abbati de Saulx de Juvannes ode a
M. Brochard è Mazarinico 351
- 79 Nobili adolescenti Ludovico Car. Bengz Carmen
a L. Girardet 355

80. *Viro in Bellum. ode a f. Parmentier.* . . . 559
81. *Nobilissimo abbati Petro Desmaretz ode à f. Parmentier* . . . 563
82. *Patri suo amantissimo Josepho Blondel de Gagny Observantissimus filius Augustinus Blondel offert Aus Gagnaum Carmen* . . . 567
83. *Ad Illustrissimam Ecclesie principem Joannem Le Normant Episcopum Ebroicensem Carmen ab. a. c. Chant* . . . 577
84. *Ad Galliam cum Guillelmus Dagoumer facta Pace Ludovico magno panegyricum diceret. ode a Petro le fevre grammaticae professore in facuriis.* 581
85. *Ode a la France Traduite de Lode Latine de Mr. Le fevre par Mr. de Bellechaume pour la paix.* . . . 585
86. *Triumphus Amoris seu illustrissimi viri Danielis Mahoni Comitis de Castille et illustrissimae Carolae de Bulcklez Epithalamium a Pat. St. John hiberno* . . . 589
87. *Le Triomphe de l'amour à Mr. de Mahonij Comte de Castille et a Madame Charlotte de Bulcklez comtesse de Clare Epithalame par Mr. de Bellechaume* . . . 593
88. *A Mr. Turgot de St. Clair Evêque de Nîmes ode Traduite en françois par Mr. de Bellechaume de lode Latine de Mr. Gaget prof. de Rhét. du Col. de Nîmes.* 597

- 89 Ad Illustrissimum virum franciscum Ducem
de la Rochefoucauld Carmen a J.B. Danzel. 601
- 90 Illustrissimo Supremi Senatūs Principi Ludovico
Le Reletier ode a Carolo Coffin humanitatis
professore in Dormano Bellovaco 605
- 91 Regi Pro-avo. Cum franciscus Guerin orrum
Britanniae Ducis celebraret Carmen a C. Coffin. 609
- 92 ~~Ja~~ Tempestatem quae Angliam et Bataviam
fœde vexavit cum Carolus archidux Austriacus
transitum in Lusitaniam pararet. ode C. Coffin 613
- 93 Res a Gallis præclare gesta. ode ab antonio
hennegrave e Mazarinac 617
- 94 Illustrissimo Ecclesiae Principi francisco de Mailly
Archiepiscopo Remensi. ode ab antonio de
hennegrave Nigellano 621
- 95 Civitati Noviomensi un gratulatur francisco de
Rochebonne Episcopo. ode ab ant. de hennegrave 625
- 96 Ecclesiastes seu Concinatorum Catalogus ad
Cardinalem Noallium a Pestel Carmen 629
- 97 Pastor bonus ad fr de Clermont Noviomensem
Episcopum. Carmen a Petro Pestel Rhetor in
Cardinalitio 637
- 98 Aqua ode a Petro Pestel Litterarum humaniorum
Professore in Cardinalitio 643

- 99 L'horloge de crible figure du monde Poëme
françois par M. r. De faux, et en latin par
Mr. D'herouville professeur des humanités au
college de la Marthe 659
- 100 Ad Amplissimum Galliarum Senatum, Carmen
a Nicola Favermier Emerito eloquentiæ professore 671
- 101 Ludovico magno Victori pacifico Carmen a Joanne
fleurzy artis oratoris in Navarra professore . 679
- 102 Achillo de harlay Senatûs principi Carmen a
Jennus Le Duc humanitatis professore in harenris. 687
- 103 Illustrissimo viro de Vertfamen magni consilij
principi Carmen a Ludovico Du gard . . . 691
- 104 In Solennes Nuptias Domini Cevalier de Montgeroult
a Domino Chretien artium Magistro Epistalam. 695
- 105 Nympha Sanceloriana ad Ducissam Lotaringia
Epistolam a M. H. S. I. 699
- 106 Plainte de la France au Roy d'Espagne ode J. J. D. 703.
- 107 Mater Sacerdos Carmen in festum diem
Purificationis a Ludovico Bernage 707
- 108 In funere Philippi franciæ aurelianensium
Ducis in Libitinam ode 711
- 109 Codrus et Menalca 715
- 110 Ad Clarissimos Poetas Latinos Proleo dum
videres artissime conjunctos ut illi Sapphicorum
facile principi de Epistola. N. J. J. . . . 719

- 111 Ad Burgundiae Comitum in Litteratos Munificia
Carmen - - - - - 723
- 112 Ad Cameracum ut Ludovico Magno se dedat
ode - - - - - 727
- 113 Serenissimo Delphino Carmen - - - - - 729
- 114 Nova Ludovici Magni victoria Carmen . - - - 730
- 115 Urbis et arcis Cameracensis Triumphus ode . 731
- 116 Ad Selectos Ecclesiae gallicanae Patres congregatos
In Regia Sancti germani Carmen à D. Mauriz . 735
- 117 Eruditissimis Regiae Scientiarum Sociis ut in suam
Societatem artem Typorum cooptens Epistola a
a Claudio Ludovico Thiboust . - - - - - 739
- 118 Regiae Scientiarum academia ut Catus acade=
mico futor Typographus Bibliopola eligatur
Carmen a C. Lud. Thiboust . - - - - - 741
- 119 Poëta in Rure cantiliaco à Duce Borbonia
muleratus ob ejus laudes praetermissas Carmen 747
- 120 In Ducis Britannici Natales Elegia à Stephano
Morphy . - - - - - 751
- 121 Golilla sacro Jovis Interdicta ludus catholici
Regis verum redditus. Carmen - - - - - 755
- 122 Translation - - - - - 759
- 123 Ad nobilem et Ingenium adolescentem ode.
A.D. - - - - - 763
- 124 In funere Lud. Borbonii mutarum ductus ^{ode} Carmen
a Jos. Jouvancy S.J. - - - - - 767

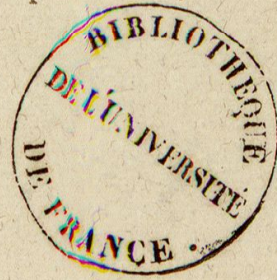
11. Augustis Condai manibus, Societas Jesu pro
legato sibi corde gratias agit. Carmen à Gabr.
fr. Le Jay S. J. 776
12. Borbonius Condens ad Nepotem Ducem Borbonium
Carmen a Josepho de Jouvancey S. J. 780
13. Ad Patres Societatis Jesu Amici Epistola consolatoria
de morte Condai. Carmen a Jos Jouvancey S. J. 787
14. Serenissimi principis Condai Cor in ade Sacra
Labrum Societatis Jesu prope cor parentis conditum
Carmen a Jos Jouvancey S. J. 797
15. Moss Spoliata Carmen Latine et Græcè a
Jos Jouvancey S. J. 802
16. Condai Statua Carmen Latine et Græcè a Jos
Jouvancey S. J. Poëta et Ars 808
17. Fortuna et Virtus Carmen Latine et Græcè
a Jos Jouvancey 812
18. Divis Galliarum Presidibus. Dionysio, Genovefa
et Ludovico. pro restituta Ludovici magni
valetudine votiva munera. 1^a Dionysio
Tabella Picta Carmen à Jos Jouvancey 821
19. 2^a Sanctæ Genovefæ Sacrum Numisma
ejus feretro appendendum a Jos Jouvancey S. J. 824
20. 3^a Sancto Ludovico pensilia ex auro corda. Carmen
à Jos. Jouvancey 827
21. Dithyrambus a Jos Jouvancey S. J. 832

- 1062
- 135 Symbolum heroicum Sol post defectionem cum
hac Epigraphe pulchrior emergit a Jos Jouvancy
S. J. Carmen 829
- 137 Fragmentum dunc ode du Pere Jouvancy Jesuite 835
- 138 Ode 3^a ad beatam Virginem . S. D. S. S. J. 837
- 139 Ode 4^a ad beatam Virginem . C. H. A. S. J. 841
- 140 Celsissimo Principi Ferdinando Episcopo Monastericensi
pro fundata missione finensi. finis ipsa gratias agit
Carmen a Jacobo de la Baume . S. J. 843
- 141 In funere francisci Memorantii Ducis Luxembur-
gici Gallie luctus. Carmen a J. De Lospinaz S. J. 849
- 142 Clausus Provinciarum Gallie cum Philippus
V ad hispanie regnum proficisceretur 853
- 143 Ecloga Daphnis Gallus, Corydon hispanus. M. H. 861
- 144 Philippo V hispaniarum Regi ob cesos acie, pul-
-torque occupatis orbibus ac Regnis hostem
Epimicia. a Natali Steph. Sanadon S. J. 867
- 145 Odeundem Philippum V. ode a Jacobo
Longueval. S. J. 871
- 146 Regi eadem et Populo hispano Symbolum.
I Leo Regni Legionensis. Lemma ex vulnere
virtus. a Renato Des. Dorival. S. J. 875
- 147 II Symbolum. Turres castella insigne bellicarum
machinis frustra impulsa. Lemma. est junctio vi
tanta a Ren. Des Dorival. S. J. 877

- 148 Ad serenissimum Vindocinensium Ducem, imago
prudentia militatis. ode a Roberto Renauld. S. J. . . . 879
- 149 In victorias hispanicas ode à Nicolao Chatillon
S. J. 883
- 150 Ad Philippum V. de Gerundā a Duce Noallio
expugnata ode a Thomā Des autons S. J. . . . 886
- 151 Ad eundem Ducem Noallium Epigramma. a
Nic Chatillon S. J. 888
- 152 Altera^{um} Epigramma a Renato Dorval. S. J. . . . 889
- 153 Ad Præcinonem ut Philippo Victori se dedat
Ode a N. L. Jugoult. S. J. 890
- 154 In ortum Britannia Principis, Alexon
indificans fabula a L. J. Arthurs. S. J. 893
- 155 Ode à Mars Sur la naissance de Monsg^r
Le Due de Bretagne par le Pere du Perrean Jesuite. . . 897
- 156 Iter ad Inferos ode ad Burgundia Ducem, galliæ
Scripta par de la motte houdart et Latine reddita
a Thomā Des autons S. J. 905
- 157 Oratori Delphinum funebri laudatione
prosecuturo in collegio Ludovici magni Collegio
Carmen a Xaverio de la Sante S. J. 925
- 158 Illustrissimo Eclesiæ principi Ludovico flaurian
Aurelianensium Episcopo aureliam solemniter
ingredienti ode oblata a Collegio. S. J. 931

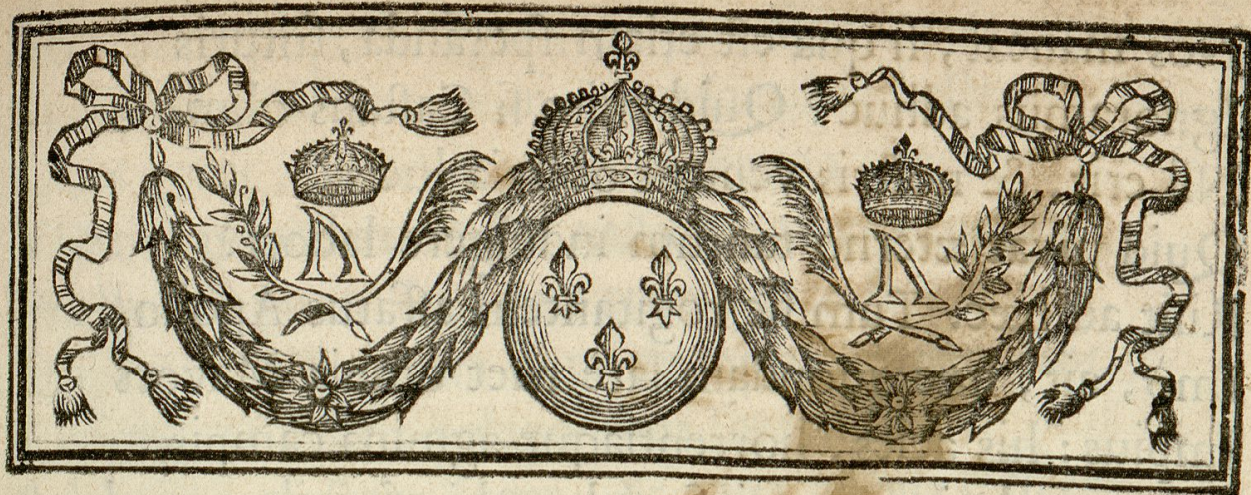
- 1054
- 159 In natalem Ducis Britannia ode a Thoma manu
Des autons 933
- 160 Imitation de Lode du Pere le Jay Sur *Ste Genevieve*
par françois Aroniet etudians en Rhetorique au
College de Louis le grand 939
- 161 Odes ad Sanctam Genovefam paraphrasin
heroico carmine ab henrico ferdeau auditore
in Rhetoricâ 947
- 162 Sur le Triomphe de *Ste Genevieve* le jour que
La chasse fut portée en procession. Epigramme
par Gasparid fontanien etudians en Rhetorique 951
- 163 Ad Sanctam Genovefam paraphrasis heroico carmine
a Claudio de la Marche auditore in Rhetoricâ odes. 957
- 163 Sancta Genovefa Parisiorum patrona votum
ode a Gabriel le Jay S. J. 953
- 165 In Novum frederici Leonard globulorum
ludum Carmen 961
- 166 Musæ ad Pictorem ut Ducis Britannie effigiem
adumbret. Carmen a Claudio de Montaigne secunda
auditore 965
- 167 Illustrissimo Ecclesie principi Benigno Bossuet
ode alcaica a Paulo Brisolle Secundo in
Navarrâ 969
- 168 In obitu Illustrissimi viri Voisin Latine et gallicè 973

- 169 Traduction de l'Épître de Mr. Despreaux à Mr
 Labbé des Roches 991
- 170 Mors Illustrissimi Coesaris Carmen 1005
- 171 In Philomelam arcadianam metamorphosis
 Carmen a L. M. Jardy 1025
- 172 Ode aux Muses sur le portrait du Roy 1029
- 173 Épitaphe pour Madame la Marquise de
 Harcourt 1019
- 174 Lacryma Rupis foris Id.

LUDOVICO MAGNO PACIFICO VICTORI CARMEN.

CCISO Pythone suum repetebat Apollo
Parnassi nemus: omnis ei se turba Sororum
Obvia gratantum tulit, & circumstetit omnis
Victorem vatum chorus immortale trophæum
Hi citharis; illi modulisque, & voce canentes.
Non illis responsa dedit Cortina diebus
Ulla, nec è sacris audita oracula templis,
Dum fuit hoc Pindi tumulo, & Permesside ripa
Justitium. Hæc cernens, arrepto tempore, Phœbum
Calliope aggreditur. Nam quid mortalibus antro
Fata, inquit, referas omni; & quæ gloria sæclis

Nos maneat, si qua est etiam speranda, futuris
Ignoramus adhuc? Quid enim si Castalis olim
Nil erit, & nostris venient oblivia lucis,
Quid juvat æterno tantum indulgere labori?
Risit ad hæc. Tum sic rogitantem affatus Apollo:
Imò, ait, hæc quondam latè ruet omnia Mavors
Impius: his acies, horrentiaque agmina campis
Instruet: huic nemori frondes, his fontibus umbras
Deripiet; sparget mediis incendia sylvis,
Et delubra imo vertet Parnassia fundo.
Tunc nobis aliæ sedes, alia arva petenda
O sociæ: dudum variis errabimus agris,
Donec Tarpeio dabitur considerare saxo.
Hic mihi colle super septeno, atque arce Quirini
Templa dabit Cæsar, vobisque altaria ponet,
Vestraque divinos vates ad sacra vocabit.
Mox & ab immitis Boreæ squalentibus arvis
Gens nobis inimica Italum bacchata per urbes
Romuleas arces, Capitoliaque alta tenebit,
Diversasque adiget rursus nos ire sub oras
Infando exilio. sed enim labentibus annis
Tandem Borbonia nascetur origine Magnus
Francorum Imperio Ludovix. En aspice lætos
Multiplici flexu campos ubi tardus oberrat
Sequana: nunc sylvæ horrentes, dumosaque saxa
Cuncta tenent: illic quondam Regalia surgent
Culmina, sublimique attingent vertice nubes,
Regum opus: at summum Ludovix decus ædibus addet.
Intus ei solium ex auro, juxtaque superbæ
Aulæ spatium in medio sacraria nobis.
Errorum hic finis, nostrorum hic meta laborum:

Hic illum populis leges, & jura ferentem
Stabimus assidue circum: & Mavortia bella
Cum geret, hinc illi nostrum Pæana canemus
Victori populorum. Illi namque aspera surgent
Prælia vel puero in cunis cum gente feroci.
Quin etiam scelerata domi furor arma movebit
Civicus: at veluti pelago cum surgit Eo
Sol oriens noctem fugat, & vaga nubila differt:
Haud secus & fastus Ludovix contundet Iberos,
Et sua summittet populos ad jussa rebelles.
Donec ab Hesperia conjux quæsitæ Pyrene
Dotalem attulerit pacem, pulcramque beato
Ediderit sobolem partu, qua maximus orbi
Spem Franco accumulet Ludovix, serosq; paternum
Protinus imperium transmittat adusque nepotes.
Tum procul armorum strepitu, & clangore tubarum
Horrifico, nostros vacuo exaudire licebit
Lætantumque modos, & fœdere pacis ovantum.
Namque illum nostro bonus inflammabit amore
Mecœnas magis, & nostris dare cantibus aures
Usque invitabit, dum tecta sub aurea secum
Regali dudum errantes in sede locarit.
Huc delecta virum, fandi quos gloria tangit,
Concurrent capita, & queis antra Heliconia cordi.
Hic bello egregii procures, jam Marte fugato,
Otia agent positæ haudquaquam ingloria telis,
Et pugnata sibi, Magno duce, & auspice Magno
Bella renarrabunt. Hic gentis clara togatæ
Lumina jura ferent nulli metuenda clienti.
Hic etiam queis sacra caput tegit infula vatum
Concilio in magno cum majestate sedebunt.

His nostrum decus, his præclaræ autoribus artes
Quippe renascentur: nec jam Latia arva, nec umbras
Parnassi nemorum dulces meminisse juvabit
Rege sub augusto, cui cinget adorea frontem
Victricis lauri simul, & pacalis olivæ.
Ille poli supera Astræam revocabit ab arce
Post longum exilium, Themidisque cubantia templo
Monstra sub obscurum penitus retrudet Avernum,
Infidiasque, dolosque, & inexplicitas ambages.
Illi operum adjutor magnorum ab solis Eoi
Littore Mecoenas quascumque habet India dives,
Quasque Arabum terræ merces Franco inferet orbi.
Tum maria abruptis jungentur dissita terris:
Flumina tum effossis diversa canalibus ibunt
Oppida per, camposque, & rura insueta rigabunt.
Nec minùs intereà aut turritis mœnibus arces
Vallare, aut solido ingentes circumdare fossas
Aggere, inaccessa aut portus aperire capaces
Sub maria, aut vastas cessabunt tollere moles
Vim pelagi contra, tempestatisque sonoræ.
Quid loquar artificumq; manus, operumque laborem?
Quid sub odoratos lymphis manantibus hortos
Regia magnifico substructa palatia sumptu?
Quid positas vitio leges, frænumque furori
Sanguineo injectum referam? quid sacra superbis
Regifico cultu congesta altaria donis?
Quid referam immixtas diversa per æquora classes,
Et positis longè defixa insignia terris
Francigenùm: gentesque alio sub sole jacentes
Famâ harum excitas rerum ad regalia sponte
Limina amicitiam orantes, & dona ferentes?

Ecce autem, innocuos belli sub imagine ludos
Dum Ludovix agit, & resides in prælia turmas
Ficta vocat, mediisque jubet tentoria campis
Figere picta modò, & longas agitare sub armis
Excubias: modò, ceu vero certamine, castra
Ire metu subito turbatum hostilia: muros
Nunc inter durare, obsessaque claustra tueri
Vallorum: nunc adversis concurrere signis,
Et conferre manum, & pugnae simulacra ciere;
Invidia infelix populos implere tumultu
Aggreditur, variasque per oppida spargere voces
Vicina: has acies, atque hæc certamina veris
Compositò Francum Regem præludere bellis.
Mox adeò attonitas venturum desuper urbes
Excidio, & focias abrupto foedere gentes
Ultrò invasurum, & reges in vincla daturum:
Scilicet hoc concussa metu regna omnia circum
Arma parant. Primi æquorea quos alluit undâ
Circumfusa palus sustollent signa Batavi
Immeritis ausi Magnum irritare querelis.
Nec mora Belgarum incipient frendere Leones;
Concussisque jubis animosum pectus ad iras
Exacuent veteres iterum; quo maxima longè
Rugitu Hercynia, & Rheni omnis ripa sonabit:
Ergo Aquilæ excussæ nidis, perque aëra fusæ
Sanguineo signum bello plaudentibus alis
Et clangore dabunt. gelidas hoc miles ad Arctos
Audiet, obtusumque situ splendescere ferrum
Coget adhuc, & tela diu desueta resumet.
Et jam terribili insonuit Bellona flagello:
Jam cunei agglomerant bellantum: Arma omnibus;
arvis

54
6
Sæva sonant, strepituque horrentia cornua rauco
Martem acuunt, quaque Hesperio suprema cubili
Sole dies abeunte cadit: quaque aurea surgit
Puniceis inuenta rotis aurora. Nec atra
Interclusæ hyeme, & Boreali frigore gentes
Ire viam abnuerint, quin per torpentia duro
Stagna gelu, oppositasque nives socialia jungant
Agmina, Francigenumque parent invadere fines:
Deinde, ubi jam primos fortuna adjuverit ausus,
Intima corripiant regni, & spolia ampla reportent.
Magnus ad hæc animis interritus obvia contra
Signa feret, furiisque incensus pectora justis
Undique circumfusus acies educet in hostem.
Qualis apud Libycas sylvæ dominator arenas
Marmaricæ leo, venantum quem fortè caterva,
Latratuque canum circumstetit, arduus armos
Erigit exultans, perque horrida tela latronum
Rumpit iter latum, saltuque evadit in æquor:
Illi instant jaculis longè, & clamore sequuntur
Assultantem ultrò cuneos, lethumque ferentem.
Haud secus audaci Ludovix sociata Batavo
Castra dabit Germana fugæ, Hesperiosque maniplos
Palantes aget, & captiva per oppida Belgæ
Ibit cuncta metens gladio. Jamque arma sub altis
Franca tonant Rheni ripas: trepidumque pavore
Objectare moras tumefactis largiùs undis
Flumen, Francigenumque audet tardare triumphos.
Magnus adest. Illi obstantes perrumpere fluctus
Certatim, medioque instructi gurgite ferri.
Nulla mora hostiles adverso in littore turmæ
Terga dabunt visu attonitæ, limoque palustri

Castra Batavorum nequicquam infixæ latebunt :
Quippe instat Ludovix fugientibus : ac velut aprum
Venator sylva in magna sub tesqua paventem
Invia vestigat , multaque indagine cinctum
Excutit è latebris , totoque agit æquore campi
Ore ejectantem spumas , dirumque frementem :
Talis in Hollandos Ludovix rapit agmina , & urbes
Occupat improvisus , aquis dum stagna refusis
Æquorea auxilioque vocent , submersaque rura
Eripiant victori. At non Germana palude
Agmina se informi , aut pelagi sub fluctibus abdent.
Immò acies contra educunt , & prælia aperto
Committent campo intrepidi : nec tela reponent
Ante suo rubeant quàm flumina , & arva cruore
Teutonica , ingentesque albescant ossibus agri.
Hesperia simul arma acies , simul arma Batavi
Expedient rursum toties improspera , & usque
Marte fatigabunt Magnum : nec segnius ille
Hos invictus , & hos castris modò coget ademptis
Præcipites mutare solum , effusosque vagari :
Et modò collatis fundet trepida agmina signis ,
Aut sub inaccessos tormenta tonantia muros
Instruet , impactisque irrumpet molibus arces
Centum unà : ceu torrentes de montibus undæ
Cum sonitu segetemque ruunt , saltusque virentes ;
Haud aliter Ludovix hostilia mœnia vertet
Funditus , obsessasque invadet protinus urbes.
Cerne age Sequanicos ubi præterlabitur agros
Dubis , & illimi varium nemus alluit undâ ,
Aeria molem rupis , quò semita ducit
Nulla. sub hanc turres , & propugnacula Iberus

Extruet, ingentemque super capita ardua montis
Arcem opere immenso, castrumque immane locabit.
Nulla mora est, miles quin faxes per invia Francus
Alta petat, sociosque humero prærupta tenentes
Supposito sustollat, & ipse in rupe vicissim
Nunc pede, nunc reptare manu connixus ad auras
Arduus, & celsi evadat fastigia faxi.
Ilicet excussus de vertice, & ima volutus
Arva super Vesuntinis de finibus hostis
Cedet, subque altum renovabit prælia Scaldim:
Demens, qui superum ultrices non sentiat iras,
Et fortem armorum toties expertus iniquam,
Projicere arma manu, pacemque orare recuset.
Illi in Cameraco infausti spes ultima belli:
Cameraci turre, & non superabile vallum
Dant animos victo: nec tantos æstimat ausus
Tentaturum armis Lodoicum, aut parta labore
Multiplici decora, atque ingentis præmia famæ
Ultrò amissurum. huc fortissima gentis Iberæ
Pectora, & huc se Belgarum delecta juvenus
Includent animas pulchra pro laude parati
Projicere, aut patrios ferro defendere muros.
Interea Nemetum fines, Veromanduaque arva
Occupat hostem ardens Ludovix concludere: at ille
Jam sub Cameraci respirat mœnia tutus.
Ecce autem Francos instare in limine ab alta
Excubitor specula inclamat. Trepidi arma resumunt
Nequicquam. Obsessæ Ludovix jam proximus urbi
Arietat ad muros, flammamque ad culmina jactat.
Fit fragor: auditur varius per compita clamor:
Pacem orant. Acies medio in certamine Francæ

53
Consistunt subito. Tum claustra recludere cives
Ferreæ portarum, & Magno summittere colla.
Ergo urbem ingreditur, quam non potuere tot annis
Magnanimi capere arte, aut ferro exscindere Reges.
Tum verò attritæ repetitis cladibus arma
Tandem incusabunt, ponentque ferocia gentes
Corda: pudor veniam tamen implorare vetabit.
At Ludovix quanquam sub leges mittere mundum
Marte queat, latè & magnas regnare per urbes,
Ipse sui domitorque, & fato excelsior omni
Pacificæ ramum populis prætendit olivæ,
Et rerum ambiguos invitat ad otia Reges.
Illi insperatæ ad signum fatale salutis
Exultare animis, & fœdera pacis inire
Arbitrio Franci. Concurritur undique castris
Officio effusis. Juvat ire, atque ora tueri
Magnanimi victoris, & oscula figere dextræ.
Ergo iterum litui, stridentiaque æra filebunt:
Mars iterum immitis cum luctifico comitatu
Francigenum terras, vicinaque rura relinquet.
Sequana jam, Scaldisque, undas & Mosa quietas
In mare devolvent: liber jam cornua Rhenus
Dudum absconsa metu liquido sustollet ab alveo,
Miratusque dies placidos, solemque serenum,
Et vacuos, circum sua littora, milite campos,
Lymphis lætitiâ se subsultantibus æquor
Fundet in Occiduum, & rauco freta murmure pulsans
Quæ Siculas etiam Ludovix navalia ad oras
Prælia contulerit, quas merferit æquore puppes
Hesperiaë, Hollandæ classis: quas sulphuris atri
Fumiferam in nubem inclusas consumpserit igni

Ibit enim Oceano memoratum, & cætera Magni
Facta per extremos nondum exaudita Britannos.
Nec super Eoum pelagus pugnata filebit
Bella, & Barbarico spumantes sanguine fluctus.
Dicet in Hungaricis Turcarum millia campis
Multa neci data, multa Istro submersa profundo.
Dicet Francigenum Cretæa ad littora classes
Auxilio Veneti missas, hostemque superbum
Urbe sub obsessa Franca ad vexilla paventem:
Continuóque fugâ castris det terga relictis:
Diis aliter visum superis, fortunaque tantum
Invidit Magno decus. At non gloria facti
Nulla erit: ad feros referet nam fama nepotes
Regem unum, reliquis cessantibus, agmina longè
Summisisse virum: contra Ottomanique furores
Defensurum urbes focias, si fata tulissent.
Sed quid ego hæc antè aggredior memorare canendo
Phœbus ait? Nostro consurgent munere vates
Liligero Imperio, quorum immortalia cantu
Facta ferent meritos Lodoici laudis honores.
Olli virtutesque viri, augustæque decorum
Frontis, & excelsos animoso in pectore sensus
Describent, habilesque artus, Mavortiaque ora.
Ergo agite, ô Musæ, nunc indulgere labori
Quamq; suo, & vestris nunc addere tempus honorem
Artibus, argumentum ingens queis fata reservant.
Jam tum illi aptandæ citharæ, & cælestia Regi
Carmina sunt meditanda: juvat circumdare lauro
Tempora, & hunc celebrare diem, fortique futuræ
Lætitiâ fas, & vario præludere cantu.
Hæc Phœbus, simul accingunt ad jussa sorores

59
Officia. ipse choro medius, frontemque serena
Luce micans longum melos inchoat. ocyùs illæ
Unà omnes Lodoicum armis, animisque potentem
Voce sonant. longè Aoniis in collibus antra
Responfant, sylvæque, & Pieriæ convalles.
Ex illo hunc sacrum Musæ voluere quotannis
Esse diem Pindo, & vatum certamina honori
Instituere tuo, Ludovix, quibus arma referre
Virtutesque tuas labor, & sua præmia laudi.
Illi alto in pelago lætum aspirantibus auris
Vela dabunt, ventosque tuo sub numine, & omnes
Despicient cælique minas, pontique tumultus.
Littora nos tenues, & proxima faxa legemus,
Sicubi inoffensâ dabitur procurrere cymbâ:
Dumque viam facilem scindunt tranquilla per alta:
Quod superest, oculis longè, plausuque sequemur.

DE LENGLET
Regius Eloquentiæ Latinæ Doctor,
& Gymnasiarcha Grassinæus.